

Τα ναυάγια στη Μεσόγειο και στο Αιγαίο είναι δολοφονίες

Της Ελένης Αναστασιάδου

Η τραγωδία των προσφύγων/ισσών δεν έχει τέλος στο Αιγαίο. Οι παράνομες επαναπροωθήσεις είναι επίσημα καταγεγραμμένες και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία οδήγησε «για τα μάτια του κόσμου» την παραίτηση του Λετζέρι (πρώην διευθυντή της Frontex) μετά από έκθεση της OLAF (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης). Η ελληνική κυβέρνηση, ωστόσο, αρνείται ότι γίνονται επαναπροωθήσεις και μέσω των ΜΜΕ προβάλλουν τις πρακτικές αυτές ως ψευδή στοιχεία της Τουρκικής προπαγάνδας λέγοντας συγκεκριμένα πως η Τουρκία εργαλειοποιεί τους πρόσφυγες. Ωστόσο, μαρτυρίες αναδεικνύουν καθημερινά πως αυτός ο ισχυρισμός αποτελεί μια μόνιμη γραμμή άμυνας της ελληνικής κυβέρνησης με σκοπό να απαξιώσει κάθε σχετική έρευνα.

Μια τέτοια απόδειξη είναι η πρόσφατη έρευνα του Solomon σε συνεργασία με την El País, τη μεγαλύτερη εφημερίδα της Ισπανίας, η οποία αποκαλύπτει πως τα τελευταία χρόνια Έλληνες συνοριοφύλακες έχουν αφαιρέσει πάνω από 2 εκατ. ευρώ από τους πρόσφυγες που επαναπροώθησαν. Μάλιστα, η έρευνα αναφέρει πως πλέον πρόκειται για συστηματική πρακτική καθώς ενώ το 2017 μόλις το 11% των θυμάτων επαναπροωθήσεων ανέφερε κλοπή των χρημάτων του, μέχρι το 2022 το ποσοστό έχει εκτοξευτεί στο 92%. Σημαντική είναι η μαρτυρία δύο προσφύγων τον Ιανουάριο: «Τον Ιανουάριο του περασμένου έτους, ένα ζευγάρι Κουβανών, ονόματι Lino Antonio Rojas Morell και Yudith Pérez Álvarez παρουσιάστηκαν στις ελληνικές Αρχές στην περιοχή του Έβρου για να αιτηθούν άσυλο, αφού είχαν εισέλθει στη χώρα. Οι αστυνομικοί τους εξανάγκασαν να επιβιβαστούν σε ένα βανάκι, και στη συνέχεια τους μετέφεραν στο αστυνομικό τμήμα, όπου αφαίρεσαν τα σακίδια και τα κινητά τους τηλέφωνα. Την επόμενη

μέρα, προτού τους απελάσουν στην τουρκική πλευρά των συνόρων από κοινού με δεκάδες ακόμη ανθρώπους διαφορετικών εθνικοτήτων, οι αστυνομικοί τους έψαξαν ξανά. **«Εκείνος που έμοιαζε να είναι ο αρχηγός έβαλε τα χρήματά μου [375 ευρώ] στην τσέπη του», εξηγεί ο Rojas Morell, συμπληρώνοντας πως «οι αστυνομικοί έψαχναν εμφανώς για χρήματα». «Ο ένας άνδρας ήθελε να κοιτάξει ακόμα και μέσα από το παντελόνι μου, συμπεριλαμβανομένου του εσώρουχού μου. Αστυνομικοί με χτυπούσαν. Άγγιξαν το στήθος μου και ανάμεσα στα πόδια μου», αναφέρει από πλευράς της η Pérez Álvarez, σε καταγγελία που κατατέθηκε πρόσφατα ενώπιον της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.»** Θα πρέπει να αναφερθεί και το γεγονός πως οι συνοριοφύλακες δεν παραμένουν μόνο στην κατάσχεση χρημάτων αλλά προχωρούν και στην κατάσχεση περουσιακών στοιχείων όπως βραχιόλια, κινητά κλπ.. Πηγές από την Ορεστιάδα αναφέρουν ότι οι αστυνομικοί κρατούν τις πιο καλές συσκευές: **«Οι συνοριοφύλακες τις δίνουν στα παιδιά τους. Εμφανίζονται στο σχολείο με καινούργια κινητά και λένε περήφανα ότι οι γονείς τους τα πήραν από τους “παράνομους μετανάστες”».**

Μια καλά μελετημένη, συστηματική και εκτεταμένη δολοφονική πρακτική

Φαίνεται, λοιπόν, πως η υπόθεση τους είναι μια πρακτική που υιοθετείται τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Άλλωστε, από τα ευρήματα της δημοσιογραφικής έρευνας που διεξήχθη αναδεικνύεται πως οι αιτούντες άσυλο συλλαμβάνονται όταν φτάνουν στην Ελλάδα, δίχως να τους δοθεί η δυνατότητα να αιτηθούν άσυλο (όπως απαιτούν η ελληνική νομοθεσία και το διεθνές δίκαιο) και άλλοτε συλλαμβάνονται σε διάφορα σημεία της ενδοχώρας, παρότι μπορεί να έχουν ήδη καταγραφεί ή ακόμη και να έχουν λάβει άσυλο και άλλοτε όταν συλληφθούν οδηγούνται σε αστυνομικά τμήματα ή στρατώνες και εγκαταλελειμμένες αποθήκες όπου συχνά δέχονται βία από ένστολους ή άτομα με πολιτικά. Τέλος, πριν τους μεταφέρουν στην Τουρκία με φουσκωτές βάρκες, τα ίδια άτομα αφαιρούν τα

υπάρχοντά τους. Τα στοιχεία, μάλιστα, που συγκεντρώθηκαν οδήγησαν στο συμπέρασμα πως μέλη των ελληνικών σωμάτων ασφαλείας έχουν αφαιρέσει περισσότερα από 2 εκατ. ευρώ από τους/ τις προσφυγ(ισσ)ες (τουλάχιστον 2,2-2,8 εκατ. ευρώ).»

Όπως αντιλαμβανόμαστε είναι εξαιρετικά πιθανό οι περιπτώσεις αυτές να αφορούν απλώς την κορυφή του παγόβουνου, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των επαναπροωθήσεων δεν καταγράφεται. Όπως σχολιάζει και η Εύα Κοσσέ (Ανώτερη ερευνήτρια του Human Rights Watch στην Ελλάδα) «Όταν κατάσχεις τα τηλέφωνα τους, εξαλείφεις κάθε απόδειξη πως βρέθηκαν εκεί. **Όταν κατάσχεις τα χρήματά τους, κάνεις τη ζωή τους πιο δύσκολη. Όταν τους αφήνεις γυμνούς, μια άλλη τάση που βρίσκεται σε έξαρση, τους ταπεινώνει και τους αποθαρρύνει... Αποτελεί μέρος μιας στρατηγικής για να τους αποτρέψεις από το να προσπαθήσουν [να περάσουν] ξανά»,** συμπληρώνει. Προς καμία έκπληξή μας, λοιπόν, στις αρχές του Ιουνίου συνελήφθησαν τέσσερις αρχιφύλακες και ένας ανθυπαστυνόμος του Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Διδυμοτείχου με την κατηγορία της διακίνησης μεταναστών. Οι συγκεκριμένοι κατηγορούνται ότι σε δώδεκα τουλάχιστον περιπτώσεις επέτρεψαν –φυσικά αντί ωφελημάτων– την είσοδο μεταναστών στην ελληνική επικράτεια κατόπιν συνεννόησης με κυκλώματα δουλεμπόρων σε Τουρκία και Ελλάδα. Στις 25 Απριλίου υπάρχει καταγεγραμμένη η εξής συνομιλία «Σπύρο, να περάσουν τα παιδιά, εγώ δεν θέλω πολλά, εγώ θέλω να μου πεις εσύ πού θα βγουν και τι ώρα θα έρθουν» και έναν μήνα αργότερα, ακούγεται να λέει σε συνεργό του «Μην ανακατευθεί ο στρατός και μας το χαλάσει» και τους ζητάει να απομακρύνουν τις περιπολίες από την περιοχή.

Ελλάδα και Τουρκία: Δύο εθνικισμοί σε αγαστή συνεργασία

Εν συνεχεία, πριν λίγο καιρό οι New York Times είχαν δημοσιεύσει βίντεο από την απάνθρωπη τακτική της ελληνικής κυβέρνησης στο Αιγαίο με θύμα ακόμα και ένα βρέφος έξι μηνών. Η δημοσιογράφος Christiane Amanpour του CNN, μάλιστα, στρίμωξε

τον Κ.Μητσοτάκη ο οποίος αναγκάστηκε να ομολογήσει **«είναι καταδικαστέο το περιστατικό, το διερευνούμε»**. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί πως στην προεκλογική περίοδο, κανένα κόμμα δεν έκανε αναφορά σε αυτήν την αδιανόητη βαρβαρότητα στο Αιγαίο. Δεν γίνεται ένα κρατικό όργανο να πνίγει μωρά κι εσύ να το παίζεις αδιάφορος επί 3 χρόνια επειδή φοβάσαι ότι θα έχεις πολιτικό κόστος. Πως μπορεί να μπαίνει στην ζυγαριά ένα τέτοιο έγκλημα με τον φόβο απώλειας ψήφων; Το παράδοξο είναι ότι ο Μητσοτάκης ξέρει ότι θα έχει κόστος αν βγει ένα τέτοιο βίντεο για αυτό και κανένα κανάλι δεν πρόβαλε τίποτα.

Παρά το γεγονός, λοιπόν, ότι τα pushbacks είναι πλέον αδιαμφισβήτητα σε θεσμικό επίπεδο πιάνοντας πρόσφυγες και αφήνοντας τους αβοήθητους μεσοπέλαγα, ο κρατικός και ακροδεξιός συρφετός φωνάζει κατά των αλληλέγγυων, των διασωστών και των ανθρωπιστικών οργανώσεων. Έτσι, λοιπόν, τα όργανα της τάξης απροκάλυπτα συνεχίζουν να ληστεύουν, να απαγάγουν και να βασανίζουν ανθρώπους με απώτερο σκοπό να θησαυρίσουν. Ως αποτέλεσμα οι μετανάστες που είχαν λεφτά μένουν άφραγκοι και οι μετανάστες που δεν είχαν όλα τα λεφτά αλλά υπόσχονται αποπληρωμή μετά το πέρασμα μένουν πλέον εκμεταλλεύσιμοι για πάσα εκδούλευση στους εκεί. Ελλάδα και Τουρκία, λοιπόν είναι δύο εθνικισμοί σε αγαστή συνεργασία.

Κεντρική τους επιχείρηση: το σύνορο.

Ναυάγιο με μετανάστες στα ανοιχτά της Πύλου: Η Μεσόγειος γίνεται τάφος των φτωχών και των κατατρεγμένων

Κάπως έτσι φτάνουμε σήμερα στις 14/6/2023 στο ναυάγιο λιβυκού σκάφους με εκατοντάδες μετανάστες ανοιχτά της Πύλου. Η Μεσόγειος για άλλη μια φορά γίνεται τάφος των φτωχών και των κατατρεγμένων. Το καράβι βρέθηκε στο «πεδίο αποτροπής εισόδου στα σύνορα» από το Ελληνικό Λιμενικό που παρακολουθούσε η Frontex. Το αδιανόητο αυτό δράμα που λαμβάνει χώρα σήμερα ήταν προδιαγεγραμμένο καθώς είναι αποτέλεσμα αυτών των

εγκληματικών πρακτικών και πολιτικών που υιοθετούν η Ελλάδα χέρι- χέρι με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι αποτέλεσμα της πολιτικής των φραχτών, των στρατοπέδων, των pushbacks και των κλειστών συνόρων. Είναι το αποτέλεσμα της πολιτικής αποτροπής, της καταστολής και της άρνησης βοήθειας σε ανθρώπους που θαλασσοπνίγονται αναζητώντας καλύτερη ζωή, καθώς οι κατατρεγμένοι προκειμένου να αποφύγουν τη συνοριακή βία προτιμούν πολύ πιο επικίνδυνες διαδρομές.

Κυβερνητικές πηγές ισχυρίζονται επανειλημμένα ότι το σκάφος των προσφύγων ήταν «αξιόπλοο» ενώ το Λιμενικό στην ανακοίνωση του αναφέρει επανειλημμένα ότι το αλιευτικό εντοπίστηκε να πλέει με σταθερή ταχύτητα και πορεία λίγο πριν βυθιστεί. Ωστόσο, αυτή η άποψη έρχεται σε αντίθεση με τα δημοσιοποιημένα στοιχεία επικοινωνίας της ομάδας Alarm Phone με τους πρόσφυγες. Δεν πρέπει να παραληφθεί και το γεγονός πως σε ανακοίνωση του το Λιμενικό επισημαίνει ότι οι πρόσφυγες αρνήθηκαν βοήθεια πλην τροφίμων και νερού και επιθυμούσαν να συνεχίσουν ως την Ιταλία. Ωστόσο, οι πρόσφυγες είχαν στείλει αρχικά σήμα κινδύνου στο Alarm Phone και σε συνδυασμό με τις φωτογραφίες του αλιευτικού με τους στοιβαγμένους πρόσφυγες να κουνούν τα χέρια τους σε ένδειξη βοήθειας έρχεται και προσκρούει τους παραπάνω ισχυρισμούς του ελληνικού λιμενικού.

Όπως αναφέρει και ο διασώστης προσφύγων Ι. Αποστολόπουλος: «Το λιμενικό γνώριζε από χθες το μεσημέρι για τη βάρκα και δεν τους διέσωσε. Οι φωτογραφίες άλλωστε που βλέπουμε σήμερα τις τράβηξε το λιμενικό χθες. Οι άνθρωποι φαίνονται να κουνάνε τα χέρια του ζητώντας βοήθεια...και όμως αυτοί οι άνθρωποι αφέθηκαν στην τύχη τους για 24 ώρες... η Frontex είχε ήδη ειδοποιήσει μια μέρα πριν τις αρχές. Συνεπώς, το ελληνικό λιμενικό γνώριζε την ύπαρξη τους εκεί και απλά τους κοιτούσε. Η δικαιολογία; Οι πρόσφυγες δεν ήθελαν να σωθούν. Αφού πήραν το alarmphone και έστειλαν σήμα κινδύνου.» Επιπροσθέτως, η ακτιβίστρια Nawal Soufi αναφέρει: «Στις 13 Ιουνίου 2023, τα ξημερώματα, επικοινωνήσαν μαζί μου μετανάστες που επέβαιναν σε μια βάρκα φορτωμένη με 750 άτομα και μου είπαν για τη δύσκολη κατάστασή

τους. Μετά από πέντε ημέρες ταξιδιού, το νερό είχε τελειώσει, ο οδηγός του σκάφους τους είχε εγκαταλείψει στην ανοιχτή θάλασσα και στο πλοίο υπήρχαν έξι νεκροί. Οι μετανάστες δεν ήξεραν ακριβώς πού βρίσκονταν, αλλά χάρη στο στίγμα του τηλεφώνου Turaya, μπόρεσα να βρω την ακριβή τοποθεσία τους και ειδοποίησα τις αρμόδιες αρχές. Ωστόσο, η κατάσταση έγινε πιο περίπλοκη όταν ένα πλοίο πλησίασε το σκάφος, δέθηκε με σχοινιά σε δύο σημεία του σκάφους και άρχισε να πετάει μπουκάλια με νερό. Οι μετανάστες ένιωσαν μεγάλο κίνδυνο, καθώς φοβήθηκαν ότι τα σχοινιά θα μπορούσαν να ανατρέψουν το σκάφος και ότι οι προσπάθειες των επιβαινόντων για να πάρουν νερό θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ναυάγιο. Εξαιτίας αυτού, απομακρύνθηκαν ελαφρώς από το πλοίο για να αποφύγουν ένα ναυάγιο. Κατά τη διάρκεια της νύχτας, η κατάσταση στο σκάφος έγινε ακόμη πιο δραματική: οι μετανάστες ήταν μπερδεμένοι και δεν καταλάβαιναν αν επρόκειτο για μια επιχείρηση διάσωσης ή για ένα τρόπο να θέσουν τη ζωή τους σε ακόμη μεγαλύτερο κίνδυνο. Έμεινα σε επαφή μαζί τους μέχρι τις 23:00 ώρα Ελλάδας, προσπαθώντας να τους καθησυχάσω και να τους βοηθήσω να βρουν μια λύση. Όλη την ώρα με ρωτούσαν τι πρέπει να κάνουν και εγώ τους έλεγα ότι η ελληνική βοήθεια είναι καθ' οδόν. Σε αυτό το τελευταίο τηλεφώνημα, ο άντρας με τον οποίο μιλούσα μου είπε: «Νιώθω ότι αυτή θα είναι η τελευταία μου νύχτα». Όταν οι μετανάστες απομακρύνθηκαν ελαφρώς από το πλοίο, δεν υπήρχε πρόθεση να συνεχίσουν το ταξίδι προς την Ιταλία, καθώς δεν ήξεραν πώς να πλοηγηθούν στα ιταλικά ύδατα, αφού ο πραγματικός οδηγός του σκάφους έλειπε και συνέχισαν να ρωτούν τι να κάνουν. Χρειάζονταν σίγουρα βοήθεια. Αν είχαν εκφράσει πρόθεση να συνεχίσουν το ταξίδι τους στην Ιταλία, φυσικά θα έστελνα ενημέρωση στη Μάλτα, την Ελλάδα και την Ιταλία, αλλά οι μετανάστες δεν είπαν ποτέ κάτι τέτοιο.»

Το αδιανόητο δράμα ήταν προδιαγεγραμμένο

Αργότερα, προκύπτουν νέα στοιχεία που αλλάζουν εντελώς τα δεδομένα. Διασωθέντες της Πύλου αναφέρουν πως το ελληνικό Λιμενικό έδεσε το σκάφος τους, το ρυμούλκησησε και μετά

βυθίστηκε. Η ρυμούλκηση δεν αποτελεί τρόπο διάσωσης αλλά ενέργεια που παραπέμπει σε pushback. Το ίδιο άλλωστε έγινε και στο Φαρμακονήσι, στη Μύκονο τον Ιούνιο του 2022 και αλλού. Και εδώ προκύπτει ένα ερώτημα: Αν αυτό δεν ισχύει, γιατί το Λιμενικό δεν το αναφέρει στην εκτενή του αναφορά; Επιπλέον, η ρυμούλκηση εξηγεί το γιατί ανατράπηκε η βάρκα χωρίς καθόλου κύμα. Επίσης, εξηγεί το γιατί όλη μέρα απαγορεύουν στους δημοσιογράφους να μπουν στον «χώρο φιλοξενίας» προσφύγων. Μόνο πρώην βουλευτές μπήκαν και αυτοί δέχονταν πιέσεις να μην μιλάνε με τους διασωθέντες.

Να ξεκαθαρίσουμε ότι οι άνθρωποι αυτοί δεν αρνούνται τη διάσωση αλλά φοβούνται την επαναπροώθηση. Οι άνθρωποι φοβούνται το ελληνικό λιμενικό και αυτό δεν απαλλάσσει το λιμενικό από την ευθύνη του. Εδώ και 2 χρόνια οι πρόσφυγες προκειμένου να αποφύγουν το ελληνικό λιμενικό και τα ελληνικά pushbacks ακολουθούν όλο και πιο επικίνδυνες διαδρομές ξεκινώντας από την Τουρκία προσπαθώντας να φτάσουν απευθείας στην Ιταλία προκειμένου να αποφύγουν οποιαδήποτε συσχέτιση με τις ελληνικές αρχές. Προσπαθούν να διασχίσουν τη μισή Μεσόγειο αόρατοι απαρατήρητοι από το ελληνικό λιμενικό το οποίο αν τους εντοπίσει θα τους βασανίσει και θα τους εκμεταλλευτεί και μετά θα τους αφήσει σε τουρκικά ύδατα μέσα σε φουσκωτά. Όπως καταλαβαίνουμε, πλέον οι άνθρωποι ρισκάρουν τη ζωή τους στη θάλασσα όχι για να έρθουν στην Ελλάδα αλλά για να αποφύγουν την Ελλάδα, γι' αυτό έχουμε τέτοια πολύνεκρα ναυάγια.

Οι νεκροί, λοιπόν, συνεχίζουν να αυξάνονται καθημερινά και οι αγνοούμενοι είναι επίσης πολλοί. Και όσοι διασώθηκαν; Έμειναν στοιβαγμένοι σε μια αποθήκη με ένοπλους να τους φρουρούν. Η επόμενη απάντηση της ελληνικής κυβέρνησης είναι το τριήμερο εθνικό πένθος με μαύρες κορδέλες και η ενός λεπτού σιγή. Η δική μας απάντηση μας είναι πως τους νεκρούς δεν τους τιμάς με αυτό τον τρόπο. Τους νεκρούς τους τιμάς αν αφιερώσεις τις επόμενες μέρες στο γκρέμισμα του τοίχους του Έβρου που αναγκάζει τους πρόσφυγες να επιλέγουν πιο επικίνδυνες διαδρομές.

Κοινός εχθρός: ο ιμπεριαλισμός και τα αντιδραστικά καθεστώτα της περιοχής

Το αδιανόητο αυτό ναυάγιο ήταν προδιαγεγραμμένο, παρά το σοκ που δήθεν νιώθουν πολιτικοί, οι οποίοι με τις επιλογές τους συνέβαλαν στο να φτάσουν τα πράγματα μέχρι εδώ. Το ελληνικό κράτος δολοφονεί άμεσα και έμμεσα. Το ίδιο κράτος, το ίδιο σύστημα που βασανίζει και σκοτώνει κι εμάς. Το κράτος φροντίζει να δείχνει καθημερινά το πρόσωπο του. Άλλωστε το είδαμε και με την απάντηση στην ειρηνική διαδήλωση που έγινε στο κέντρο της Αθήνας για την κρατική δολοφονία όπου τα ΜΑΤ απάντησαν με δακρυγόνα, κρότου λάμψης και ξυλοδαρμούς μέχρι και στοές και αποβάθρες μετρό. Το ίδιο το κράτος που μας αφήνει απροστάτευτους απέναντι στην πανδημία, μας φτωχαίνει, μας φορτώνει με απαγορεύσεις και πρόστιμα. Το ίδιο το κράτος που μας στερεί το δικαίωμα στην εργασία, την υγεία και την εκπαίδευση, μας προετοιμάζει για να σκοτωθούμε σε έναν άδικο πόλεμο. Ντόπιοι και πρόσφυγες-μετανάστες έχουμε κοινό εχθρό τον ιμπεριαλισμό και τα αντιδραστικά καθεστώτα της περιοχής. Έχουμε τις ίδιες ανάγκες. Ανεξάρτητα από κάθε κυβέρνηση και κάθε αντιπολίτευση, εμείς θα είμαστε πάντα με αυτούς που θαλασσοπνίγονται. Πάντα στο πλευρό αυτών που υποφέρουν, πάντα με τους αόρατους, με τους καταπιεσμένους και ας μείνουμε και ελάχιστοι. Οι άνθρωπινες ζωές για εμάς δεν είναι απλώς αριθμοί. Είναι απώλειες που δεν πρόκειται ποτέ να «συνηθίσουμε». **Θα δώσουμε κοινούς αγώνες.**

Να συλληφθούν άμεσα αυτοί που άφησαν τους ανθρώπους να πνιγούν! Μια είναι η επιλογή μας για ακόμη μια φορά. Να μη σωπάσουμε. Το είπαμε στα Τέμπη, το λέμε και τώρα. Να μην συγκαλυφθεί το έγκλημα! Όπως λέει και το σύνθημα του φετινού Αντιρατσιστικού φεστιβάλ, οι φράχτες την πλατωσιά του κόσμου μας στενεύουν! Αγωνιζόμαστε για έναν κόσμο χωρίς πολέμους, εθνικισμούς, ρατσισμό και καταπίεση. Μας αξίζει ένα καλύτερο αύριο!